

75 éves a Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület

BARTOLITS ISTVÁN

Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület
bartolits.istvan@hte.hu

Kulcsszavak: HTE, történeti áttekintés, infokommunikáció

A cikk a HTE 75 éves történetét mutatja be a megalakulástól kezdve egészen 2024-ig.

A szerző kísérletet tett a HTE történetének korszakolására és bemutatja, hogyan sikerült a 75 év intenzív változásai ellenére fennmaradnia, sőt sikeresnek maradnia a folyamatosan megújuló szakmai szervezetnek. A folyamatos alkalmazkodás a gazdasági körülményekhez, a hazai híradástechnikai ipar változásaihoz mindig új megoldásokat hozott az Egyesület életébe, miközben az egyetlen szilárd irányvonal a szakmaiság mindenek feletti megtartása volt. Ez segítheti a HTE-t ahhoz, hogy továbbra is sikeres maradjon és a századik évfordulóját is megünnepelhesse.

1. Bevezetés

Ebben az évben ünnepli megalakulásának 75. évfordulóját a Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület, a HTE. Akkoriban sok hasonló egyesület született meg, ezek nagy része mára már feloszlott vagy befejezni kényszerült a működését. A HTE azonban 75 évesen is működik és aktív szerepet vállal az infokommunikáció széles területén. Ha ennek a titkát keressük, az egyik fontos eleme ennek a tartós működésnek a jó értelemben vett folyamatos alkalmazkodás a változó körülményekhez. A másik lényeges elem, hogy a folyamatos változások mellett egy dolog állandónak volt mondható a HTE életében: a szakmaiság. Ez állt mindig a középpontban és ez adja ma is gerincét a HTE stabilitásának.

Ebben a történeti jellegű összefoglalóban ezt a kalandos pályát bejáró fejlődést mutatjuk be az érdeklődő olvasók számára. A HTE megalapításától eltelt időszakot több korszakra bontva mutatjuk be, és bár ezek a korszakhatárok némileg szubjektív alapon lettek meghatározva, de talán jól érzékeltetik a környezet változásait, ami a HTE számára állandó kihívásokat, de egyben új lehetőségeket is teremtett.

2. A kezdetektől a megalakulásig (1945–1951)

A második világháború mindenféle értelemben hatalmas pusztítást vitt véghez a hazai távközlésben. A nagyobb gyártók eszközeit lefoglalták és elszállították. A telefonközpontokat és rádióadókat a visszavonuláskor stratégiai okokból megsemmisítették és az infrastruktúra is jelentősen sérült a frontharcok alatt. A legnagyobb veszteség azonban a szakemberek megfogyatkozása volt.

A tenni képes híradástechnikai szakemberek már 1945 első napjaitól a Magyar Elektrotechnikai Egyesület, majd a Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszer-

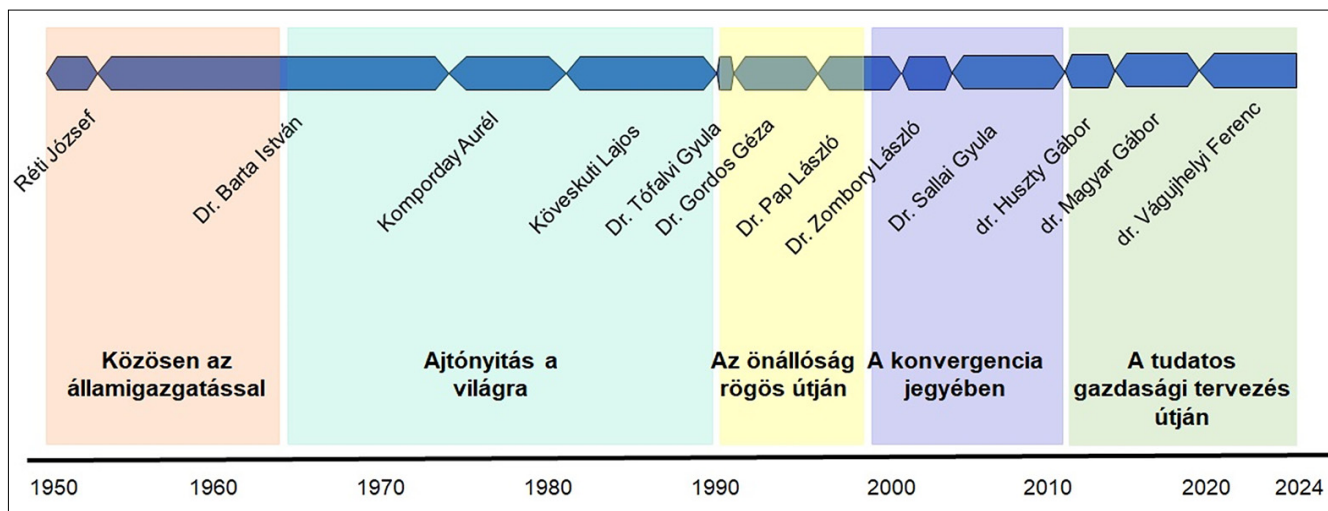
vezete alatt kezdtek el újrászerveződni. A politikai vezetés azonban hamarosan átalakította a szakmai alapon szerveződött szakszervezeteket iparági szervezetekké, ami lehetetlenné tette a szakmai képzések folytatását. Ekkor merült fel a szakemberekben egy önálló egyesület létrehozása.

1948. június 29-én megalakult a Magyar Természetudományi Egyesületek Szövetsége, a MTESZ, így kézenfekvő volt a gondolat, hogy a MTESZ alatt kell létrehozni az egyesületet. A finommechanikai és optikai szakemberek hasonló szervezetben gondolkodtak, így csatlakoztak a távközlési szakemberek mozgalmához. Ennek eredményeként 1949. január 29-én megtörtént a Híradástechnikai, Finommechanikai és Optikai Tudományos Egyesület bejegyzése. Ezt a dátumot tartja a HTE formális megalakulási időpontjának.

Megindult az egyesület szakcsoportjainak a szervezése is, a HTE ideiglenes vezetése pedig elkészítette az alapszabály tervezetét és megkezdte az első közgyűlés szervezését. Azonban még a közgyűlés előtt kiderült, hogy a Magyar Kinotechnikai Társaság is csatlakozni fog a MTESZ-hez, ami az optikai szakemberekhez közelebb állt, mint a távközlés. Ennek következtében az alapszabály-tervezetben már Híradástechnikai Tudományos Egyesület szerepelt javasolt névként.

A HTE az első közgyűlését 1950. június 17-én tartotta, ahol elfogadták az Alapszabályt, majd megválasztották a HTE első elnökét, aki Réti József, a Kohó és Gépipari Minisztérium Híradástechnikai Igazgatóságának vezetője lett. A főtitkári teendőket dr. Izsák Miklós látta el, a titkárság vezetésére pedig Valkó Iván Péternét kérték fel, aki már 1947 óta foglalkozott a megalakulás adminisztratív teendőivel.

Ebben az időszakban, 1950 decemberében indult útjára az Egyesület önálló folyóirata, a Magyar Híradástechnika (később, 1962-től Híradástechnika). A folyóirat 1951 végén már 1100 példányban jelent meg és 540 egyesületi előfizetője volt. A Magyar Híradástechnika ko-

1. ábra A HTE öt korszaka (1949–2024)

rábban három éven keresztül a Magyar Technika mellékleteként jelent meg, mint az MMTSZSZ Híradástechnikai szakosztályának a lapja. Ezt a folytonosságot akkor nem lehetett érvényesíteni, ezért az 1950-es folyóirat az I. évfolyamként lett bejegyezve. Ezt a történelmi anomáliát a HTE 1999-ben, az 50. évforduló tiszteletére rendezte, a jelenlegi évfolyamszám már ezt tükrözi.

3. Közösen az államigazgatással (1952–1964)

A működése kezdetén a HTE létrehozta azokat a szakosztályokat, amikre leginkább szükség volt, mint pl. a Távbeszélő, az Átviteltechnikai, a Vákuumtechnológiai, a Rádió, valamint a Gyártástechnológiai és Konstruktív szakosztályt. Született néhány bizottság is, melyek szerepe az edukáció fejlesztését szolgálta, így például a Könyvbizottság, a Középfokú Oktatási Bizottság, a Felsőoktatási Bizottság, de kényszerűen születtek politikai indíttatásúak is, mint a Propaganda Bizottság, vagy a Szovjet Dokumentációs Bizottság. Az akkori korszaknak megfelelően ezeket akkor is létre kellett hozni, ha erre a szakembereknek kevésbé volt szükségük.

2. ábra A HTE szakosztályai és munkabizottságai 1952-ben

<p>Szakosztályok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gyártástechnológiai és Konstruktív Szakosztály (Gábor Dénes) • Távbeszélő Szakosztály (Lorényi Gyula) • Átviteltechnikai Szakosztály (Novák István) • Rádió Szakosztály (Garai László) • Elektroakusztikai Szakosztály (Lamoth Emil) • Vákuumtechnológiai Szakosztály (Vámbéry Lőrinc) • Röntgen Szakosztály (Horváth István) <p>Munkabizottságok: Szovjet Dokumentációs Munkabizottság, Felsőoktatási Bizottság, Középfokú Oktatási Bizottság, Könyvbizottság, Szervezési Bizottság, Tagfejlesztési Bizottság, Műszaki és Tudományos Bizottság, Propaganda Bizottság, Híradástechnika Szerkesztő Bizottság</p>

1953-ban Réti Józsefet Dr. Barta István váltotta az elnöki székben, ami szorosabbá tette a kapcsolatot az MTA-val. A teendőket viszont a szorító problémák határozták meg, és ezek megoldásához szükség volt az államigazgatással való együttműködésre, mert a megol-

dásokat csak így lehetett magas szintre emelni, ugyanakkor a politikai döntésekhez az államigazgatásnak jól jött a szakemberek támogatása és a folyamatok helyes irányba terelése, amit – ha nem is mindig – de elég jó hatásokkal el lehetett érni. Így tehát logikus volt, hogy a HTE kialakítsa az együttműködést az MTA mellett a KGM-mel és a KPM-mel is.

Az egyik legnagyobb probléma a híradástechnikai ipar talpra állításában az alapanyaghiány és az alkatrészhiány volt, amit sürgősen orvosolni kellett. A HTE hamar ráébredt, hogy az egész szakmai terület alapját az alkatrészellátás jelenti, ezért először egy nyári Alapanyag ankétot szerveztek, majd 1954-ben az MTA Műszaki Osztályával közösen háromnapos konferenciát rendeztek az elektronika fejlesztéséről. Ez volt a HTE első nagyrendezvénye, de ami sokkal fontosabb, hogy ezzel indult meg az egészen 1991-ig tartó Alkatrész konferenciák és Alkatrész szemináriumok sorozata. Az MTA-val és a KGM-mel közös szervezés jó alkalmat adott arra, hogy kiemelkedő tudású szakemberek mondhassák el a véleményüket és ez eljusson a döntéshozókhoz is, hiszen ezeken a konferenciákon miniszterek és helyetteseik is részt vettek, továbbá a konferencia végén a résztvevők határozatban foglalták össze a javasolt lépéseket, amit közvetlenül a legfelső vezetéshez lehetett így eljuttatni.

Közben a HTE újabb szakosztályokkal bővült a technológiai fejlődést követve. Megalakult a Félvezető szakosztály és egyre nagyobb teret kapott a mikrohullámú összeköttetések szerepe is. Utóbbi témában 1959-ben rendezte meg először a HTE és az MTA Műszaki Osztálya az első „Mikrohullámú Összeköttetések Kollokvium” című nemzetközi konferenciát, melyből aztán szintén egy hosszabb rendezvénysorozat lett, a HTE második állandó nagyrendezvényeként. 1959-től 1990-ig négyévente rendezte meg a nemzetközi eseményt a HTE.

Erre az időszakra esett a Puskás Tivadar emlékérem megalapítása is, melyet 1960 óta ítél oda a HTE Díjbizottsága az emlékérem alapítólevele szerinti kritériumok alapján. Ugyancsak ekkor került megalapításra a Virág-Pollák díj (akkor még így hívták, csak később, 1973-tól lett belőle Pollák–Virág díj), amit szintén 1960-ban adtak

át először az 1959-ben a Híradástechnika folyóiratban megjelent legjobb publikációk szerzőinek.

1955-ben és 1960-ban is tisztújító Közgyűlést tartott a HTE, de a tagság mindkét esetben megerősítette Dr. Barta István elnöki és Izsák Miklós főtítkári pozícióját. Akkor még nem voltak szabályok az Alapszabályban arra vonatkozóan, hogy ugyanazt a tisztséget hányszor újíthatja meg a Közgyűlés.

4. Ajtónyitás a világra (1965–1989)

Nehéz meghatározni pontosan, hogy mikor indul új korszak egy szervezet életében, de talán az 1965-ös tisztújító Közgyűlés volt az a pont, ahol elkezdett nyitni az Egyesület a változások felé. A Közgyűlésen Dr. Barta István maradt az elnök és társelnökként György Gyula, a KGM miniszterhelyettese lett megválasztva. A főtítkár viszont Váradi Imre, a KGM Híradástechnikai igazgatóságának a vezetője lett, tehát látszólag folytatódott az államigazgatással közös munka. Váradi azonban új szemléletet vitt a HTE vezetésébe és behozta a változások szelét. Az új elnökség fontosnak tartotta a tagok rendszeres tájékoztatását, ezért a HTE tagsági díjában automatikusan benne foglaltatott a Híradástechnika folyóirat díjmentes megküldése is, amiben rendszeresen megjelent a következő havi előadások, rendezvények időpontja és programja is. Ezzel párhuzamosan azt is célul tűzte ki az új vezetés, hogy a 367 fős tagságot mintegy kétezer főre növelik, ebben is nagy vonzerőt jelentett a tagdíjba foglalt előfizetés.

Egy másik jelentős döntés volt, hogy évente megjelentetik a HTE évkönyvét, ami bemutatja az egyesületi életet, a szakosztályok munkáját, de emellett a HTE akadémikusainak tudományos írásai, székfoglaló előadásai is szerepeltek benne, valamint több, a híradástechnika akkori helyzetét, újdonságait bemutató gondolatébresztő írás is. Az évkönyv 1967-ben meg is jelent és 388 oldalon mutatta be a fentieket. Sajnos a folytatás – leginkább talán Váradi Imre TKI-igazgatónak történt kinevezése utáni lemondása miatt – elmaradt, de az évkönyv a HTE egyik értékes kortörténeti kiadványává vált.

3. ábra A HTE szakosztályai 1965-ben

- Alapanyag Szakosztály (dr. Pataky Balázs, Vas. Kut.)
- Alkatrész Szakosztály (dr. Katona János, HIKI)
- Átviteltechnikai Szakosztály (Novák István, KPM)
- Félvezető Szakosztály (dr. Giber János, Egyesült Izzó)
- Technológiai Szakosztály (Víg István, KGM)
- Ipargazdasági Szakosztály (Pogány Károly, KGM)
- Konstruktív Szakosztály (Dr. Almássy György)
- Külkereskedelmi Szakosztály (Czeplédi György, Elektroimpex)
- Mikrohullámú Szakosztály (Battistig György, Orion)
- Rádió és Televízió Szakosztály (Makó Zoltán, HIKI)
- Távbeszélő Szakosztály (Budai Lajos, BHG)
- Vákuumtechnikai Szakosztály (Dr. Erdélyi János, TKI)

Más területeken is megindultak a változások, a szakosztályok száma 12-re nőtt és a meglévők is alkalmazkodtak a változásokhoz. Megjelentek a területi csoportok, a soproni, a gyöngyösi mellett megjelent a székes-

fehérvári és a szombathelyi csoport is. Még érdekesebb volt, hogy a szakosztályok mellett megalakult a Programozási Klub és a Közgazdász Klub, ami arra utalt, hogy a tagság kezdte tágabban értelmezni a HTE határait, mint korábban.

A legjelentősebb változást azonban az új gazdasági mechanizmus 1968-as bevezetése hozta. Ekkor szűnt meg a KGM Híradástechnikai Igazgatósága, ami teljesen átírta a vállalati tevékenységek körét és az ipari vezetés struktúráját is. Lazult tehát az államigazgatással való kapcsolat, viszont új lehetőségek nyíltak a HTE és a vállalatok kapcsolatában.

1970-ben ismét tisztújító Közgyűlést tartott a HTE, az elnök továbbra is Barta István maradt, főtítkárnak pedig Susánszky Lászlót választották meg. Valkó Iván Péterné bejelentette, hogy nyugdíjba vonul, a titkárság vezetését ettől kezdve Mérey Imréné, Ági látta el 14 éven keresztül.

A világ felé nyitás volt érzékelhető a nagyrendezvények palettájának a bővülésében is. A HTE hamar felismerte, hogy az elektronikai és hírközlési eszközök megbízhatóságának a tervezése, vizsgálata, előrejelzése és elemzése nagyon fontos műszaki-tudományos tevékenység. Erre a témára építette fel a HTE a Relectronic nemzetközi szimpóziumokat, amik az 1964-es indulástól egészen az 1995-ös esztendőig tartottak és egyre szélesebb nemzetközi szakembergárdát hoztak Budapestre. 1973-ban pedig egy másik nagyrendezvénysorozat is elindult, amikor megrendezésre került az első, szintén nemzetközi részvételű „Színes televízió vételtechnika szimpózium”. Ezzel újabb patinás sorozat vette kezdetét, amely Televízió technikai konferenciák összefoglaló néven egészen 2007-ig tartott, majd ennek a korszerű folytatását jelentette a HTE MediaNet konferenciák sorozata.

A nyitás jele volt az is, hogy a HTE vezetése egyre fontosabbnak tartotta a fiatalok bevonását az Egyesület munkájába, így 1973-ban megalakult a HTE Ifjúsági Bizottsága.

1974-ben jubilált a HTE, ekkor ünnepelte a 25. születésnapját. Ekkor vonult vissza Barta István az elnöki pozícióból 21 év után, az elnök Komporday Aurél, a főtítkár Dr. Almássy György lett. Ugyanebben az évben egy centenáriumi ünnep megszervezése is feladatot adott a HTE-nek, ebben az évben volt 100 éves a magyar híradástechnikai ipar. Az 1974 decemberében tartott ünnepi rendezvényen dr. Horgos Gyula KGM miniszter, Horn Dezső KPM miniszterhelyettes mellett részt vett Robert Chapuis, a genfi CCITT igazgatója is.

Az új vezetés hangsúlyt fektetett a szervezet fejlesztésére is. Döntést hoztak az üzemi csoportok létrehozásának a támogatásáról. Ennek következtében 1975-ben először a BHG üzemi csoportja alakult meg a Távközlési Világnapról való május 16-i megemlékezés keretében, majd hamarosan létrejött a Videoton és a TKI üzemi csoportja is. A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia megalakulásának 25. évfordulójára hozta létre üzemi csoportját. Az első példaként hamarosan követte a Kandó Kálmán Villamosipari Műszaki Főiskola, a Mechanikai Művek, a Győri Távközlési Főiskola és a HIKI üzemi csoportja.

Megalakult a pécsi területi csoport is, majd 1977-ben a siófoki helyi csoport, ami többségében a Gáz- és Olajszállító Vállalat távközlési szakembereit fogta össze.

Érezhetően megváltozott tehát a HTE szervezete, elmozdulás történt a vállalatok és az oktatási intézmények felé. Nyitottabbá váltak a lehetőségek a tagság felé is. Megkezdődtek a HTE-n belül a szakértői munkák, OMFB-tanulmányokat dolgozott ki az Egyesület, de a jogi tagvállalatok is adtak megbízásokat szakértői munkákra. A tagságnak egyre fontosabb volt, hogy az addigi zárt világ oldódásaként információhoz jusson, erre az első sikeres kísérlet az 1976-ban létrehozott Távközlési Klub volt. Ezekben a klubesteken egyszerre voltak jelen minisztériumi döntéshozók, vállalati vezetők, szolgáltatók vezetői és szakemberei, és minden pozíció nélküli HTE tagok. Ezekben a klubestekben éppen ez volt a vonzó!

A világra történt ajtónyitás egy teljesen más módon is megjelent, elindult egy ma már patinásnak mondható rendezvénysorozat, amit nem a HTE vezetése hívott életre, hanem egy közös témában érdekelt HTE tagok. 1978 őszén rendezte meg először a HTE az Energiaipari Távközlési Szakosztály és a siófoki GOV-csoport összefogásával megszervezett I. Energiaipari Távközlési Szemináriumot, mely attól kezdve két évente megrendezésre került és ennek az egyenes folytatása a jelenleg is sikeres HTE Infokom konferencia is. Ugyancsak ebben az időszakban indult el egy másik sikeres rendezvénysorozat, melyben a HTE mellett a MATE, az NJSZT és az OMFB is kezdeményező volt. Ez az 1979-ben megszervezett I. Mikroszámítógépek, mikroprocesszorok és alkalmazások Szimpózium, azaz a µP'79 volt, mely aztán évente megrendezésre került egészen 1994-ig.

Technikatörténetileg is nagy lépés volt a HTE részéről az 1980 végén megjelent „A Magyar Híradástechnika Évszázada” című könyv dr. Vajda Endre főszerkesztő és számos neves szerző munkájaként a HTE saját kiadásában. A kiadvány gondolata még az 1974-es centenáriumi évfordulón született meg, de hosszú idő kellett hozzá, míg elkészült. E kiadvány megjelentetésével zárult Komporday Aurél elnöki időszaka.

A következő tisztújító közgyűlésre 1981 januárjában került sor. Ezen a választáson Köveskúti Lajos lett a HTE elnöke, dr. Almássy György maradt a főtítkár. Látszólag ez egy csendesebb időszak volt az Egyesületnek, a korábbi nagyrendezvények ugyan töretlenül folytatódtak, de újabb sorozat nem indult. Ennek azonban oka volt.

A vezetés ebben az időszakban inkább arra koncentrált, hogyan lehetne a hazai elektronika helyzetén segíteni. Köveskúti – aki a Híradástechnika Szövetkezet elnöki pozíciója mellett az Ipari Szövetkezetek Országos Szövetségének az elnöke is volt – jól látta meg, hogy az elektronika húzóágazattá válhatna Magyarországon, azonban ehhez egy sokkal erősebb összefogásra lenne szükség iparpolitikában, alkatrészháttérben egyaránt. A HTE szellemi kapacitását erre igyekezett fókuszálni. Előkészítő anyagok készültek

az OMFB ezzel kapcsolatos tanulmányához és széles fórumokon igyekezett ezeket a gondolatokat megosztani az ország vezetésével.

Közben 1984-ben újabb személyi változások jöttek. Dr. Almássy György halála után dr. Tófalvy Gyula lett a főtítkár és Mérey Ági is bejelentette, hogy nyugdíjba vonul, így a titkárság vezetését dr. Prónay Gábor vette át. Ekkor döntött úgy a KTE Postai Tagozata, hogy 17 év után ismételen a HTE-hez kíván tartozni, így az Egyesület létszáma 2385 főről hirtelen 4256 főre emelkedett.

1985-ben ismét tisztújító Közgyűlést tartott a HTE, ami már az Alapszabály módosításával is járt. Ekkor vette be a HTE a tagozati rendszert, ami a hasonló területtel foglalkozó szakosztályokat fogta egybe. Létrejött a Műsorszóró, a Postai, a Távközlési, az Alkatrész és a Technológiai Távközlési tagozat, mindegyik alá 3-4 szakosztály tartozott. Az elnök ismét Köveskúti Lajos lett és a főtítkár is maradt Tófalvy Gyula. Az új Alapszabálynak megfelelően ekkor választották meg a tagozatok elnökeit is.

A megújult vezetés fokozatosan egy újabb nehézzel szembesült. A politikai nyitás következtében a hazai hírközlési ipar egyre nehezebb helyzetbe került, a nyugati termékekkel nem tudta felvenni a versenyt. Az is egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a szolgáltatások terén mutatkozó lemaradás viszont az egész gazdaság fejlődésének a gátjává vált. Előtérbe került a távközlés gyors ütemű fejlesztésének igénye, ez mind az Elnökségi Üléseken, mind pedig a Távközlési Klub ülésein egyre hangsúlyosabban került terítékre.

Meg kellett változtatni a HTE prioritásait is. Külső cégek felől megnőtt az igény a HTE szakértelmének a kiaknázására, ugyanakkor a szűkülő pénzügyi források is nehezítették a HTE működését. Ebből a helyzetből a titkárságot vezető Prónay találta meg a kiutat, egy teljesen új szemlélettel. Kis munkaközösségeket szervezett a HTE-n belül és a felvállalt szerződéses munkákat ezek a közösségek végezték el. Ebben már nagy számban vonta be a fiatalabb szakembereket is, ami további vonzerőt jelentett a HTE-be való belépéshez.

1987-ben tovább bővült a HTE díjak palettája, ekkor született meg az Arany és az Ezüst Jelvény a HTE-beli munka elismerésére. A díjakat 1988 óta ítéli oda a Díjbizottság az elismerést érdemlő tagjai számára. 1989-ben megszületett a HTE Hírlevél is, akkor még érthető-

4. ábra A HTE tagozatai és szakosztályai 1988-ban

<p>Távközlési tagozat (Dr. Gordos Géza)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Távközlési Szakosztály • Személyi Rádió Szakosztály • Információelméleti Szakosztály 	<p>Postai tagozat (dr. Kertész Pál)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Postaforgalmi Szakosztály • Postaszállítási Szakosztály • Posta Építési Szakosztály • Hírközlésgazdasági Szakosztály
<p>Műsorszóró tagozat (dr. Hegyi Gábor)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stúdiótechnikai Szakosztály • Adástechnikai Szakosztály • Vételtechnikai Szakosztály 	<p>Technológiai Távközlési tagozat (Jutasi István)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Energiaipari Távközlési Szó. • Hidrológiai Hírközlési Szó. • Közlekedési Hírközlési Szó. • Mikroszámítógépes Programnyelvek és Operációs Rendszerek Szakosztály
<p>Alkatrész tagozat (Huszka Zoltán)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alkatrész és Alapanyag Szó. • Félvezető Eszközök és Integrált Áramkörök Szakosztály • Vákuumtechnikai Szakosztály 	

en papíralapon jutott el a havi kiadvány a tagok részére a következő havi programmal és a friss hírekkel.

1990 elején egy másik nagy lépésre szánta el magát az Egyesület, amikor a MTESZ átalakult kamarává. Ekkor a HTE önállósult, kivette a vagyonszámát a MTESZ-ből és függetlenedett. Ez a lépés egyrészt nagyobb szabadságot adott, másrészt viszont teljesen megszűntek a támogatások, így gazdasági értelemben is meg kellett teremteni az önállóságot. Ekkor azonban már erőteljesen lehetett érezni a nagy változások előszelét, ami a politika mellett a gazdaság teljes átalakulását is előrevetítette.

Ebben a változó környezetben került sor 1990-ben a következő tisztújító közgyűlésre, ahol már világos volt, hogy az Egyesületnek gyökeres fordulatra van szüksége a fennmaradáshoz. A változások nem is maradtak el, a HTE Prónay Gábor vezetésével teljes új, alapelveiben is eltérő Alapszabályt alkotott, mely például megváltoztatta az addigi kétlépcsős választási rendszert és ettől kezdve a küldöttek közvetlenül választották meg a vezetőket. Lerövidítette a választási ciklusok hosszát három évre, egyúttal bevezette a maximum egyszeri újraválasztás szabályát.

A változások komolyan érintették a HTE-t más téren is. Prónay a tisztújító Közgyűlés előtt a Magyar Gazdasági Kamara főtitkára lett, és visszavonta a pályázatát a titkárságvezetői pozícióra. Köveskúti Lajos is megérezte az idők szavát és bejelentette, hogy nem jelölteti magát az elnöki posztra, visszavonul a HTE-ben végzett munkától.

5. Az önállóság rögös útján (1990–1998)

Ezzel a teljesen új helyzettel kellett megbirkóznia a vezetésnek és a Közgyűlésnek egyaránt. A Közgyűlés először több módosító javaslattal elfogadta az új, demokratikus Alapszabályt, majd a titkárságvezetésre jelentkezett személyek közül Antalné Zákonyi Magdolnának szavazott bizalmat. Végezetül sor került a közvetlen vezetőválasztásra, ahol dr. Tófalvy Gyula lett az elnök és Göblös János a főtitkár. A tíztagú vezetés mellé még hat választott tagot szavazott meg a közgyűlés, ahová már fiatal szakemberek is bekerültek. Így jött létre 16 fővel a HTE új vezetési formája, az Intéző Bizottság.

Az új vezetésnek rögtön sok operatív feladata adódott, folytak tovább a nagyrendezvények és közben a Távközlési törvény kidolgozása is folyamatban volt, amit az akkori miniszter, Siklós Csaba meg is küldött a HTE-nek véleményezésre, ami komoly szervezési feladatot adott, mert sok szakember munkáját és több szakosztály véleményét kellett összefogni.

Mindez hamar összekovácsolhatta volna az új vezetést, de nem ez történt. Egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy stratégiai kérdésekben nem egységes az Intéző Bizottság. Ez egyaránt megmutatkozott a MTESZ-szel való további kapcsolat kérdésében, szakmapolitikai kérdésekben, a Távközlési törvény tervezetének a megítélésében és az Egyesület stratégiájának a szükségességében is.

Hamar kikristályosodott, hogy a választóvonal az elnök és a többi tag között húzódik. A főtitkár igyekezett ugyan hidat alkotni az eltérő álláspontok között, de a helyzet egy idő után tarthatatlanná vált. Így 1990 végén az elnök és a főtitkár is benyújtotta a lemondását, bár feladataikat az 1991-es Közgyűlésig még becsülettel ellátták. Az 1991-es közgyűlésen Dr. Gordos Géza lett az új elnök, Halmi Gábor pedig a főtitkár. Ettől kezdve a vezetés újra működőképesé vált.

Eközben persze fokozatosan újult meg és vett új irányt az Egyesület. Korszerűbb lett és üzleti alapokra került a Híradástechnika folyóirat Dr. Baranyi András főszerkesztésében, az 1989-ben az alapítója halála miatt megszűnt Távközlési Klubot újraszervezték, hiszen a változások miatt különösen nagy igény volt egy klubfórumra.

Ugyanakkor a gazdaság teljes átalakulása negatív tendenciákat is hozott. A hazai híradástechnikai ipar összeomlott, ettől csökkent az üzemi csoportok aktivitása, néhány el is tűnt a palettáról. Pénzügyileg is nehézségeket hozott az önállóság, önmagukban a tagdíjak már akkor sem tudtak eltartani egy civil szervezetet. A kiutat a céges bemutatók szervezése és a szerződéses munkák felvállalása jelentette. Egy-egy évben ekkor 10-20 céges bemutatót szervezett és 15-30 szerződéses munkát végzett el a HTE, ami persze hatalmas háttérmunkával járt és a titkárságot is rendesen megterhelte. Ez volt az ára a HTE fenntarthatóságának, de utólag azt mondhatjuk, megérte. A nagyrendezvényeket is úgy kellett megszervezni, hogy lehetőleg ne legyen negatív a pénzügyi mérlegük. Az 1954 óta zajló Alkatrész konferencia sorozatot érdeklődés hiányában meg kellett szüntetni, de ez érthető volt, hiszen az elektronikai világ ebben az időszakban már nem alkatrészekben gondolkodott.

Pezsgett viszont az élet a Távközlési törvény előkészítése és életbe lépése körül. Az 1992-ben megszületett törvény teljesen más alapokra helyezte a szabályozást, melynek kapcsán a HTE a KHVM-mel és a Matáv Rt.-vel közösen szervezett egy Távközlési konferenciát Tatán 1993. február 23–25. között. Korábban a HTE folyamatosan véleményezte és javaslatokkal segítette a törvény létrehozását, és talán ennek is volt köszönhető, hogy a törvényben életre hívott Távközlési Mérnöki Minősítő Bizottság létrehozására Bölcseki Imre a HTE-t kérte fel. Ez egy igen megtisztelő felkérés volt, a HTE a tagság és az ipari szereplők javaslata alapján hozta létre a miniszter munkáját segítő 27 tagú testületet, melynek a véleményét a KHVM rendszeresen ki is kérte a megjelenő jogszabályok tervezetével kapcsolatban. Ami külön figyelemre méltó volt, hogy jó részét be is építette a végleges változatba. Ezt a munkát a TMMB – változó összetételben és később IHSZB néven – egészen 2004 végéig folytatta, akkor azonban az IHM megszüntette a tanácsadó szervezetet.

1993-ban ismét Gordos Gézát választották meg HTE elnöknek és Halmi Gábort főtitkárnak. Ebben az időszakban csatlakozott a HTE a FEANI, az európai mérnökök szervezetéhez, elnyerve a jogot, hogy szakmai ajánlást adhasson az európa-mérnöki címre pályázók számára. Megszületett a HTE stratégiája is, ez volt az első alka-

lom, hogy a kidolgozott stratégia a szakosztályok és a tagság bevonásával készült el és írásban is megjelent. A végleges változatot az 1995-ös közgyűlés fogadta el, ebben már megfogalmazódott a HTE küldetése, filozófiája és a jövőképe is.

Jelentős nyitás történt ebben az időszakban a nemzetközi konferenciák Budapestre hozásában is a HTE segítségével. Budapesten rendezték meg a NETWORKS'94-et, ahol 33 országból 320 résztvevő közel 100 előadást hallgathatott meg a hat nap alatt a hálózat tervezés témakörében. A hazai szervezésnek olyan nagy volt a sikere, hogy a NETWORKS 2008 ismét a fővárosban került megrendezésre, ugyancsak a HTE szervezésében.

1996-ban aztán ismét változott a vezetés, ekkor Dr. Pap László lett az elnök és dr. Huszty Gábor a főtitkár. Mivel az új Alapszabály értelmében egy tisztség csak két cikluson keresztül tölthető be, szinte a teljes Intéző Bizottság kicserélődött. A feladatok viszont megnövekedtek, mert a korábbi bevételi források már nem működtek. Visszaesett a megbízásos munkák száma is, így a vezetés a tagdíjak megnövelése mellett döntött, ami viszont megtizedelte a HTE tagok számát, ekkor 2640-ről 1935 főre csökkent a tagság létszáma.

A kiutat ebből a helyzetből a pályázati források megszerzése és a konferenciák szervezése hozta meg. Ismét sikerült egy nemzetközi konferenciát Budapestre hozni; a TELESCON '97 és a MOBICOM is nyereséget hozott. A HTE tehát megint tudott alkalmazkodni a körülményekhez. Folytatódtak a nagyrendezvények is, bár már sem a Microcoll, sem pedig a µP-sorozat nem került többé megrendezésre, de helyükbe feltűnt két másik sorozat a horizonton. Mindkettő szellemi atyja és fő szervezője dr. Prónay Gábor volt. Az egyik az 1997-ben indult Távközlési és Informatikai Marketing Fórum, a másik pedig az 1998-ban elindított Távközlési és Informatikai Projekt Menedzsment Fórum volt. Prónay szigorúan üzleti alapon szervezte meg a két sorozatot és hihetetlen energiákkal végezte a munkát a maga köré épített szakértői csapat segítségével. A Marketing Fórum egészen 2005-ig minden évben megrendezésre került, a ma már Pro-

jektmenedzsment Fórum névre hallgató sorozat pedig mind a mai napig szintén évente kerül megrendezésre.

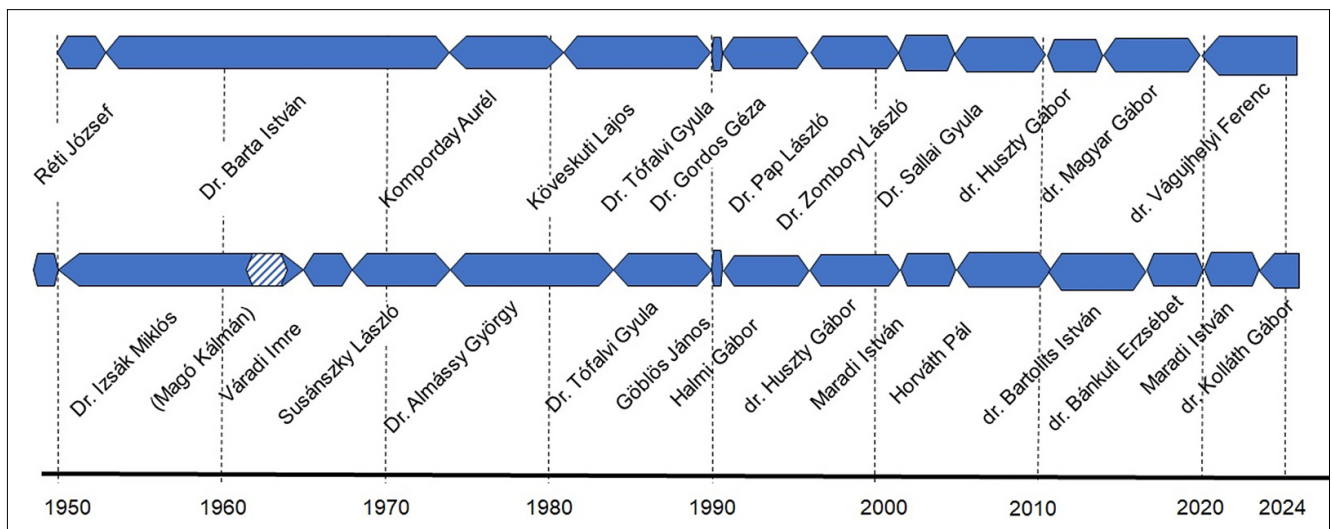
Mint látható, mindkét rendezvény nevében már szerepelt az informatika is és ez a globális trend is a változások felé terelte a HTE-t. A vezetés ezt érzékelve 1998-ban javaslatot tett a HTE nevének a megváltoztatására, amit egy rendkívüli Közgyűlés keretében meg is szavaztak a küldöttek. Ettől kezdve – a HTE rövidítés megtartása mellett – közel 50 év után Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület lett az új neve.

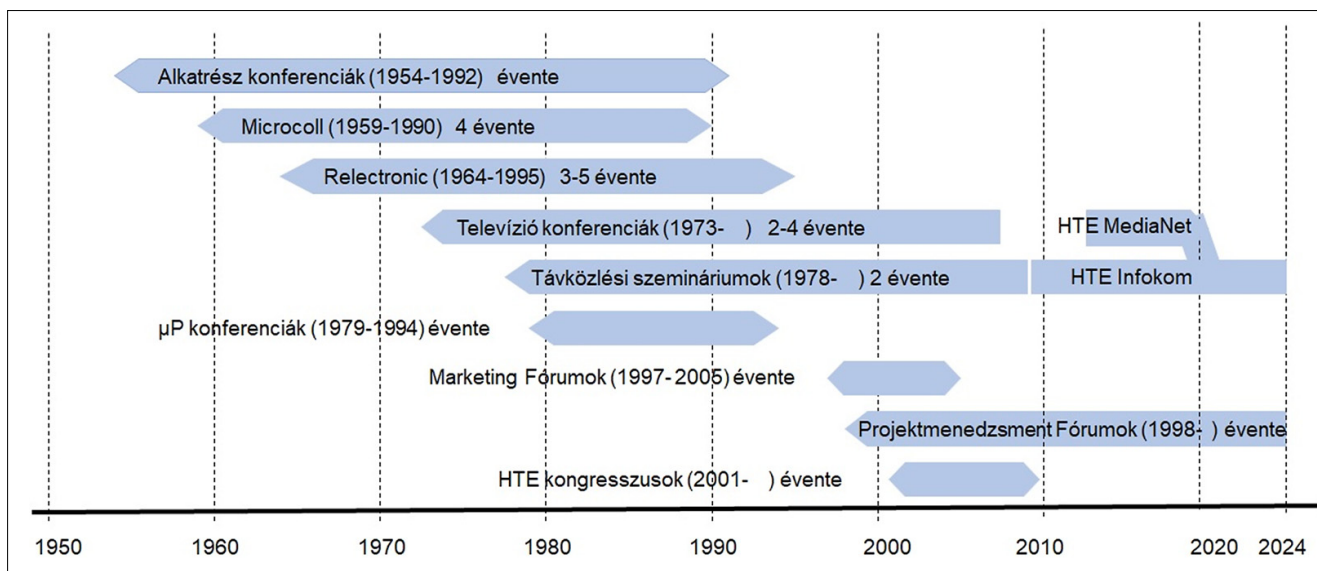
6. A konvergencia jegyében (1999–2011)

Az 1999-es év újabb tisztújítást hozott, de dr. Pap László elnök és dr. Huszty Gábor főtitkár ismét megkapta a bizalmat. A folytonosságra szükség is volt, mert ez az esztendő egyben a HTE 50. évfordulóját jelentette, amit az Egyesület méltó módon kívánt megünnepelni. Erre az alkalomra a Budavári palotában, a Magyar Nemzeti Galéria valóban elegáns környezetében került sor 1999. július 6-án a „Kommunikáció az új évezred küszöbén” című konferencia keretében. Előző este azonban a Hilton szálló báltermében Katona Kálmán miniszter adott fogadást a jubileumi rendezvény vendégei tiszteletére. Külföldi meghívott pedig volt szép számmal: a másnapi konferencia díszvendége Yoshio Utsumi, az ITU főtitkára és Herbert Ungerer, az EU DG IV. bizottságának főigazgatója voltak. Emellett elfogadta a HTE meghívását az olasz, a szlovén, a horvát, a lengyel és az orosz távközlési miniszter is.

Rögtön az 50 éves jubileum után újabb erőpróba következett: a nemzetközi EUROSPEECH '99 konferencia megszervezése. A HTE és a BME Távközlési és Telematikai Tanszéke által szervezett konferencia az addigi legnagyobb rendezvény volt a HTE életében, 43 országból 1100 résztvevőről kellett gondoskodni. Ismét bebizonyosodott, hogy érdemes a HTE-nek nemzetközi konferenciákat Budapestre hoznia, mert ez a hazai szakemberek elismertségét is emelte, bepillantást adott a világ élvo-

5. ábra A HTE elnökei és főtitkárai (1950–2024)

6. ábra A HTE nagyrendezvény sorozatai (1950–2024)

nalbeli kutatásaiba – és nem utolsó sorban a HTE hírnevét is öregbítette. Mindemellett az sem volt mellékes, hogy a pénzügyi eredménye is pozitív volt. 2001-ben aztán az EURASIP és a DRCN 2001 konferenciát is sikerült idehozni.

A HTE tagok áldozatos munkája mellett mindezek szervezésében a titkárságnak hatalmas szerepe volt. Éppen ezért keltett riadalmat, hogy Antalné Zákonyi Magdolna 2000 tavaszán jelezte, hogy az év végével nyugdíjba vonul. Meg kellett találni a hátralévő időszakban azt a rátermett személyt, aki tovább tudja vinni a sikeresen beindított folyamatokat. 2000 végén ismét rendkívüli Közgyűlést kellett tartani, ahol a titkárság vezetésére kiírt pályázat nyertese, Máté Mária megkapta a Közgyűlés hozzájárulását a pozíció betöltéséhez. Közgazdász képzettsége, gyakorlata és közösségépítő képessége sokat lendített a következő időszakban a HTE mindennapos életén.

Megkezdődött a szakosztályok frissítése is, néhány szakosztály esetében látszott, hogy a tevékenysége kiürült, ezeket célszerű volt megszüntetni, viszont más területeken meg újakat életre hívni. Megindult a Tere-Fere klub is a Kossuth-téri színház egyik termében, ahová a beszélgetni vagy eszmét cserélni vágyó tagok kötetlen formában beülhettek. Ekkor indult el egy valóban közösségformáló rendezvénysorozat is, a HTE kongresszusok sorozata, amit szintén Máté Mária hívott életre. Az alap gondolata az volt, hogy minden évben legyen egy olyan nap, ahol délelőtt szakmai program van, de a délután a társas együttlét, az ismerkedés és a szórakozásé legyen a HTE tagjai számára. Az első kongresszusra 2001-ben került sor a Sóstói Lovasklubban, aztán hasonló helyszínek – Lázár Lovaspark, Budapest Konferencia Hajó, Planetárium, Balatonkenese és több egyetem – következtek egészen 2008-ig. Nagy jelentőségük volt ezeknek a tagság számára és nagyban segítette az Egyesület vezetését és a tagok közötti közeledést is. Ezek a rendezvények azóta is hiányoznak a kapcsolatépítés portfóliójából a HTE-n belül.

2002 ismét a tisztújítás éve volt, ekkor Dr. Zombory László lett az elnök, Maradi István pedig a főtitkár. Ebben az időszakban merült fel a HTE stratégiájának aktualizálása, amit Fodor István vezetésével kezdett meg a vezetés. A HTE vezetése Fodor jól megfogalmazott, pragmatikus felvetései során szembesült azzal, hogy a célok megvalósítása pusztán a lelkesedésre alapozva nem lehetséges. A konklúzió egyértelmű volt: vagy szerényebb célokat kell kitűzni, vagy pedig külső személyeket, cégeket kell alkalmazni ezek megvalósítására. Ez utóbbit azonban a HTE büdzséje nem tette lehetővé. Ez keserű pirula volt, de nem lehetett mit tenni.

Ugyanakkor kiemelten foglalkozott a vezetés egy másik témával, hiszen ekkor már közeledett Magyarország uniós tagsága és be kellett vezetni a távközlés-szabályozás új keretprogramját. Ezeket a hatásokat és az ebből adódó feladatokat két alkalommal is egész napos konferencián elemezték a HTE szervezésében a BME TMIT, az NHIT és a Hírközlési Felügyelet szakembereivel karöltve a HTE tagjai az IHM védnöksége alatt.

Közben sokasodtak a veszteségek is. Egyrészt erre az időszakra esett a TMMB és utóda, az IHSZB megszüntetése, másrészt Máté Mária is bejelentette, hogy egy új kihívás elfogadása miatt a következő tisztújításkor visszavonul a titkárság vezetésétől. Mindkettő érzékenyen érintette a HTE-t, az első azért, mert egy tízéves, szabályozást segítő tevékenységet kellett felszámolni, a másik pedig azért, mert a HTE elvesztette Máté Mária dinamizmusát és gyorsan kellett új titkárságvezetőt találni.

A tisztújító Közgyűlésre 2005. április 21-én került sor, ekkor a HTE elnöke Dr. Sallai Gyula, főtitkára pedig Horváth Pál lett. A titkárság vezetésére Nagy Péternek szavaztak bizalmat a küldöttek, aki mind a mai napig kiválóan vezeti a titkárságot. Az új vezetésnek több kihívásra is reagálnia kellett. Az egyik a pénzügyi szabályozók változása volt, melynek kapcsán kiderült, hogy a HTE csak nagyobb tartalék képzésével tudja a likviditását megtartani. A másik nagy változást szervezeti téren kellett végrehajtani.

Az első kérdés a HTE bevételi és kiadási oldalát egyaránt érintette. Világossá vált, hogy a bevételi oldal stabilitása érdekében minden rendezvényt csak szigorúan üzleti alapon szabad megszervezni. Ennek keretében került sor 2006-ban a World Telecommunications Congress (WTC) Budapestre hozására, és ezt követően, 2007-ben a 16. IST Mobile and Wireless Communications Summit megrendezésére a BME-vel közösen. Ekkor pályázta meg a HTE a NETWORKS 2008 megszervezését, valamint az ITS 2008, az International Telecommunications Society konferenciájának helyszínéül Budapestet, megnyerve mindkét nemzetközi esemény megszervezését. Ezek a rendezvények segítették a bevételi oldal növelését, ugyanakkor a kiadási oldalon is lépni kellett. Ez a titkárság létszámának csökkentését vonta maga után, továbbá minden folyamatot korszerűsíteni kellett, hogy kevesebb emberi erőforrással is megoldható legyen a HTE üzemeltetése.

Szervezeti téren ismét a szakmai közösségek életképességét vizsgálta felül a vezetés, de ügyelt arra, hogy ne sérüljön a társadalmi önszerveződés. Az Alapszabályt is korszerűsítette az Intéző Bizottság. Pontosította az ügyvezető igazgató – korábban titkárságvezető – jogállását, egyszerűsítette a tisztségviselők választási rendszerét és javasolta az Intéző Bizottság Választmányáá történő átnevezését.

Még Fodor István stratégiai javaslatai alapján 2007 végén Horváth Pál vezetésével megindult a HTE Fórumok sorozata: négy rendezvény a szélessávú stratégiákkal, másik négy pedig az információbiztonság kérdéseivel foglalkozott. A Választmány tagjai pedig végiglátogatták a jogi tagvállalatok vezetőit, hogy személyesen ismertessék a HTE tevékenységét.

Közben tovább folyt a nagyrendezvények megszervezése, most már szigorúan üzleti alapon, nem volt szabad veszteséges rendezvényt szervezni. Egy kivétel volt csupán, a HTE kongresszus, amit viszont arra használt fel a HTE, hogy kiadott egy Kongresszusi Nyilatkozatot, amely kinyilvánította, hogy a HTE alapvetőnek tartja a 2007-2013-as időszakra vonatkozó második Nemzeti Fejlesztési Tervben a hazai infokommunikáció fejlesztésének kiemelt programként való szerepeltetését. A nyilatkozathoz csatlakozott a Neumann János Számítógéptudományi Társaság és az IEEE Hungary Section is. Két jubileumi eseményt is megünneplelt a HTE, az egyik a rádiózás 100 éves évfordulója volt 2006 végén, a másik pedig a hazai televíziózás és az űrtávközlés 50. évfordulója volt 2007-ben. A Híradástechnika folyóirat mindkét évfordulóra különszámot jelentetett meg.

2008-ban ismét tisztújító Közgyűlést tartott a HTE. Továbbra is Dr. Sallai Gyulát választották meg elnöknek és Horváth Pált főtitkárnak, de a Választmány összetétele némileg változott. A régi-új vezetésnek rögtön a NETWORKS 2008 konferencia megszervezése és lebonyolítása jelentett kihívásokkal teli feladatot. A rendezvényre 30 országból 261 szakember jelentkezett, a konferencia előtti tutorialokra pedig 74-en regisztráltak, így összesen mintegy 350 résztvevője volt a NETWORKS 2008-nak. A plenáris ülésen 8 keynote előadás hangzott el a

szakma meghatározó nemzetközi és hazai szakembereitől, majd 21 szekcióban 90 szakmai előadás ölelte fel az infokommunikáció témaköreit.

Alig ért véget a NETWORKS 2008, már a 16. Távközlési és Informatikai Hálózatok Szeminárium következett Zalakaroson, ahol a konferencia nyitóelőadásában a HTE felkérést kapott egy, a hazai szélessávú stratégia szakmai megalapozását adó tanulmány elkészítésére, melyet egy válogatott szakértőkből álló HTE munkacsoport el is készített. Ez újra jó jelnek tűnt abban az értelemben, hogy a kormányzat is számít a HTE szakértelmére.

7. ábra A HTE szakmai közösségei (2009)

• Digitális Mozgó Világ klub	• Médiainformaticai szakosztály
• Digitális Rádió Kör	• Mikro- és nanoelektronikai szakosztály
• Dokumentumtechnológia szakosztály	• Számítástechnikai szakosztály
• e-Magyarországért szakosztály	• Szenior szakosztály
• Energiaipari távközlési szakosztály	• Távközlési és Informatikai Projektirányítók Klubja
• Kábeltelevíziós szakosztály	• Távközlési szakosztály
• Közlekedéshírközlési szakosztály	• TETRA szakosztály
• Média Klub	• Vételtechnikai szakosztály

Közben egy újabb kerek évfordulóra is készült a vezetés. 2009-ben volt 60 éves a HTE, és a Választmány rövid mérlegelés után úgy döntött, hogy ezt az eseményt a takarékosági intézkedések ellenére is méltó módon kell megünnepelni. Az egyik lépés az volt, hogy a 2009-es évet jubileumi évnek nyilvánították és a HTE logója is úgy módosult, hogy szerepeljen benne az alapítás éve. A Választmány határozott arról, hogy az évforduló tiszteletére kiadja a „HTE 60 éve” című könyvet, melynek szerkesztését dr. Bartolits István vállalta fel. Közben jött a gondolat, hogy érdemes lenne a HTE korábbi és jelenlegi vezetőivel egy interjúfilmet készíteni és a könyv mellékleteként terjeszteni.

Végezetül arról is döntött a Választmány, hogy a jubileumi évet január 27-én egy kibővített Elnökségi üléssel nyitja, ahol a kormányzati felkérésre készült szélessávú stratégia nyomán egy szakmai konferenciát is szervez „Szélessávon mindenkinek” címmel, az év vége felé, november 4-én pedig egy HTE kongresszus zárja le az évet. Ezen az ünnepi rendezvényen jutalmazták az Egyesület érdekében hosszabb ideje aktívan tevékenykedő HTE tagokat a „HTE 60” jubileumi emlékéremmel. Az ünnepséget és a könyv határidőre történő elkészítését Sallai Gyula koordinálta, míg a szakmai konferenciát Horváth Pál menedzselte, a terveket maradéktalanul sikerült is megvalósítani.

Kapott egy kis lélegzetvételt a Választmány a jubileumi év után, de ezt arra használta fel, hogy rendezze a HTE belső szervezeti ügyeit. Ennek első lépése a szakmai közösségek munkájának anyagi támogatása volt. Ekkor született meg az a pályázati rendszer, melyre a kiírás feltételeinek teljesítése esetén pályázhattak és a pályázatban vállalt teljesítéseket utólagosan ellenőrizte a Választmány. Az első kiírás 2010-ben meg is történt és a pályázat azóta is – kisebb módosításokkal – minden évben megjelenik, általában 5-8 szakmai közösség jut

így némi anyagi támogatáshoz, amit rendezvényeik lebonyolításához vagy éppen éves kiadványuk elkészítésére használnak fel azóta is.

Nagy lépésre szánta el magát a HTE a Híradástechnika folyóirat kapcsán is. 2009-ben úgy döntött, hogy a folyóirat magyar kiadását kéthavi periodikává alakítja, miközben elindítja az angol nyelvű Infocommunications Journalt. A főszerkesztői teendőket továbbra is Szabó Csaba Attila vállalta mind a magyar, mind az angol változat esetében. A módosítást az indokolta, hogy az egyetemi hallgatóknak, doktoranduszoknak inkább angol nyelvű folyóiratokban érdemes publikálniuk, ráadásul olyan folyóiratban, ami lektorált. Az Infocommunications Journal éppen ezt tűzte ki célul. 2011-től a folyóirat IEEE formátumban jelent meg, miután erről megegyezés született az IEEE-vel.

Módosított a Választmány az 1978-ban elindított Távközlési Szeminárium sorozaton is, korszerűsítették a sorozat nevét a konvergencia jegyében, 2010-től kezdve HTE Infokom konferencia néven szervezték meg az eseményt. A Programbizottságot is felkérték, hogy szélesítse a konferencia palettáját, így teljesen új köntösben jelent meg a rendezvény. Ekkor már az is körvonalazódott, hogy a páros években megrendezett HTE Infokom mellett a páratlan években induljon újra a korábbi Televízió konferenciák szélesebb palettájú utódaként a HTE MediaNet sorozat is.

Azon is sokat vitatkozott a Választmány, hogy miképp lehetne támogatni a kormányzat munkáját, hiszen az EU tagjaként sok feladatot adott a megszülető irányelvek átültetése és az ezzel kapcsolatos végrehajtási rendeletek megalkotása. Mivel korábban ebben nagy segítséget tudott nyújtani a TMMB, így a Választmány elhatározta, hogy törvényi felhatalmazás hiányában is létrehozza a HTE-n belül az Infokommunikációs Szakértő Bizottságot (ISZB) a megjelenő jogszabálytervezetek és más kormányzati dokumentumtervezetek véleményezésére. 2010. február 10-én felhívást intézett a vezetés a HTE tagjaihoz, hogy tegyenek javaslatot az ISZB tagjaira.

Közben elkészült a Bizottság működésének általános elveit leíró alapító dokumentum és egy szűkebb csapat kialakította a működési feltételeket. A felhívásra visszaérkezett javaslatok alapján kialakult az ISZB tagsága és Sallai Gyula elnök tárgyalásokat folytatott a potenciális ISZB-elnökjelöltekkel. A folyamat eredményeként 2011 elején Dr. Takács György elnök, Abos Imre és Baksa Sallai elnökhelyettesek vezetésével megkezdte működését az ISZB.

7. A tudatos gazdasági tervezés útján (2011–napjainkig)

2011-ben ismét eljött a tisztújítás ideje és ismét lejárt a az elnök és a főtitkár kétszer hároméves időszaka. A májusi választáson dr. Huszty Gábor lett a HTE elnöke és dr. Bartolits István a főtitkár. A választmány több kihívással is szembesült, a gazdasági nehézségek miatt bizonytalanná váltak a bevételi források, tehát más alapokra kellett helyezni a gazdálkodást. Ehhez új stratégia kel-

lett, miközben az operatív tevékenységet tovább kellett folytatni. Huszty Gábor a kiutat abban látta, hogy a HTE-t meg kell próbálni közelebb vinni az iparhoz, mert túlságosan egyetemcentrikus lett az elmúlt időszakban. A vezetés működtetését is feszesebben képzelte el, ezért rögtön a hároméves ciklus elején 10 munkacsoportot hozott létre a Választmány tagjainak a vezetésével, melyeknek mindnek megvolt a feladata és ezek a munkacsoportok elkészítették a munkatervüket is a következő időszakra. Ezzel párhuzamosan a Választmány áttekintette az Egyesület pénzügyi helyzetét és ebben is szigorításokat határozott el. Racionalizálta a titkárság működését, megkezdte a havi pénzügyi beszámolók bevezetését annak érdekében, hogy tisztábban lehessen látni a pénzügyek alakulását és elkülönítette a civil és az üzleti tevékenységet a HTE-n belül.

Az átvilágításkor az is kiderült, hogy a Híradástechnika folyóirat az elnyert pályázati támogatással együtt is 2 milliós, a támogatás nélkül pedig 4 milliós veszteséget jelent a HTE-nek. Mivel több szervezettel sem sikerült támogatási megállapodást kötni, Szabó Csaba Attila pedig 2011 végén bejelentette, hogy a magyar nyelvű szám főszerkesztői pozícióját a bizonytalan pénzügyi helyzetben már nem tudja vállalni, csak az angolt viszi tovább, így a Választmány úgy döntött, felfüggeszti a Híradástechnika folyóirat rendszeres kiadását. Azóta a magyar nyelvű folyóirat csak évi egy-két különszám formájában jelent meg, de így meg tudta tartani az évfolyamszámozását. Ez egy esetleges újraindításkor fontos tényező lehet. A HTE ettől kezdve az Infocommunications Journal színvonalának az emelésére koncentrált.

A bevételek növelésére jó gondolatnak tűnt, hogy – tagságának szaktudására alapozva – kisebb K+F munkákat vállaljon fel a HTE. Ehhez a Választmány minden tagot levélben keresett meg azzal, hogy egy kérdőív formájában felmérje, kikre milyen témákban számíthat. Eből sajnos hamar kiderült, hogy ez az út járhatatlan, mert mindössze 33 válasz érkezett vissza a titkárságra.

Feszesebbre vette az új vezetés a HTE belső működését, dokumentálását is. A választmányi ülésekről jegyzőkönyvek készültek, újraélesztette a Határozatok Tárát, rendezte a gazdálkodással összefüggő belső szabályokat, mindezekre szükség is volt, mivel a civil szervezetekre vonatkozó szabályok is egyre szigorúbbak lettek. 2011-ben megjelent a CXXXV. törvény, amit röviden csak „civil törvényként” emlegettek, ami újabb előírásokat hozott a civil szervezetekre vonatkozóan. Ennek következtében az Alapszabályt is módosítani kellett.

Közben egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy nehézségekbe ütközik a HTE ipar felé közelítése, a gondolat ugyan jó volt és régen ez működött is, de ebben az időszakban a cégek nem látták meg ennek a konstrukciónak a számukra adódó előnyét. A HTE pénzügyi stabilitását tehát csak a korábbi módon, a bejáratott nagyrendezvényekkel és a nemzetközi konferenciák Magyarországra hozatalával lehet biztosítani. Szerencsére ezek a pályázatok több esetben is sikerrel jártak. 2011-ben a Future Internet Assembly került itthon megrendezésre, ennek az volt az oka, hogy akkor Magyarország volt az EU soros elnöke.

Ezt a HTE bonyolította le, de sikerült Budapestre hozni az ITS európai regionális konferenciáját is, amit a BME TMIT-tel közösen rendezett meg az Egyesület.

A legnagyobb eredmény ebben az időszakban az IEEE International Conference on Communications, az ICC2013 Budapestre hozása volt. Ehhez nagy szükség volt Vida Rolland és Nagy Péter IEEE kapcsolataira, valamint Hanzó Lajos önzetlen támogatására is. A 2013 júniusában megtartott konferencia, melynek a teljes szervezését a HTE végezte, az eddigi legnagyobb rendezvénye volt az Egyesületnek. 64 országból közel 2000 résztvevő érkezett a konferenciára, 2500 beküldött cikkből 950-et fogadott el a bíráló bizottság. A rendezvényen 1400 előadás hangzott el, 21 workshop, 22 tutorial és 80 bizottsági ülés számára kellett még külön termeket biztosítani. A szervezést nehezítette, hogy az eredetileg a Vigadóban tartandó rendezvényt át kellett tenni három Duna-parti szállodába, mert a Vigadó felújítása nem fejeződött be. A konferencia időpontjában tetőzött a dunai árvíz, ami miatt újabb váratlan szervezési problémákat kellett megoldani. Ennek ellenére a rendezvény rendben lebonyolításra került. Ugyanebben az évben már sikerült elindítani az előző vezetés által kigondolt HTE MediaNet konferenciát is, és ettől kezdve egészen 2020-ig felváltva került megrendezésre a HTE Infokom konferenciával.

Még egy nem várt feladatot kellett megoldani a választmánynak a titkársággal karöltve. 2013 végén 40 év után el kellett költöznie a HTE-nek a Kossuth-téri épületből. Ez megint nehezítette a pénzügyi helyzetet, mert a viszonylagosan kedvezményes bérleti díj helyett máshol már csak piaci viszonyok mellett lehetett irodát bérelni. Ekkor került a HTE titkársága a jelenlegi Bajcsy-Zsilinszky úti irodába.

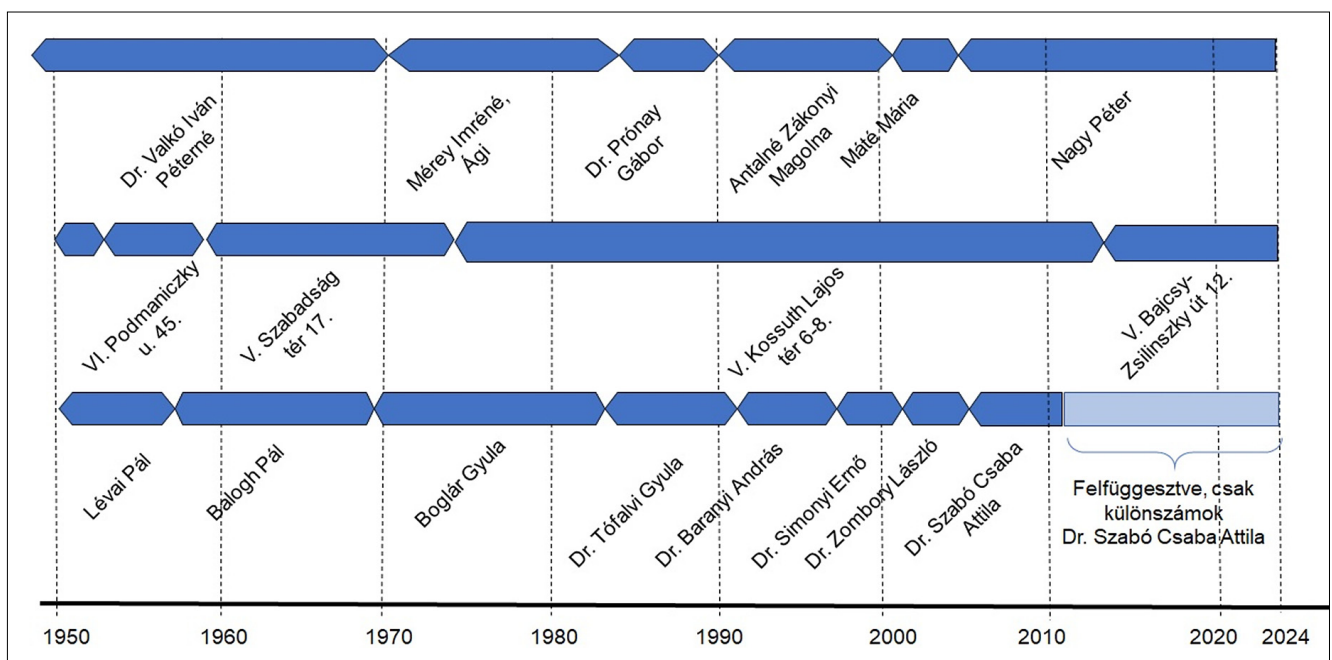
2014-ben ismét tisztújító Közgyűlésre került sor, ekkor dr. Magyar Gábor lett a HTE elnöke, a főtitkár továbbra is dr. Bartolits István maradt. Az új Alapszabály értel-

mében a HTE vezetését már Elnökségnek hívták és 9 tagúra csökkent a Választmány 16-os létszáma helyett. Ebben az időszakban Kis Gergelynek, a Gazdasági Bizottság elnökének kitartó munkája eredményeként több K+F munkába is sikerült bekapcsolódnia a HTE-nek. Ilyen volt például a GOP 3.3.4 pályázati szolgáltatás, az E-Traffic makroökonómiai modell kifejlesztésében, vagy a DNFP SZIP projektben való HTE részvétel.

A megnövekedett vállalkozási tevékenység miatt viszont most már formálisan is szükség volt a civil és a vállalkozási tevékenység szétválasztására. Ebben az időszakban kellett megoldást találni ennek a kezelésére, így jött létre a HTE tulajdonként a HTENet Nonprofit Kft. A 2015. májusi közgyűlés hosszas előkészítés után elfogadta a Kft. létrehozását, így 2015. július 23-án megszületett a HTENet cégbírósági bejegyzése. Ezzel elkülönült egymástól a HTE civil szervezet, ami felett az Ellenőrző Bizottság gyakorolja a felügyeletet és a HTENet Nonprofit Kft., ami felett viszont egy Felügyelő Bizottság működik. Ebben az időszakban az Ellenőrző Bizottság elnöke, Horváth Pál már egyre intenzívebben jelezte, hogy át kell állni a tudatos gazdasági tervezésre, annak érdekében, hogy a HTE előre kiszámítható módon tudjon működni. Folyamatos figyelmeztetései nagyban segítettek a HTE pénzügyi gazdálkodásában a korszerű módszerek bevezetését. A tudatos gazdálkodást segítette elő a civil és a vállalkozási terület szétválasztása is.

A fentebb említett K+F tevékenységek megteremtették az éves eredmények pozitív alakulását, de ehhez még hozzá kellett tenni a már korábban pályázaton elnyert nemzetközi konferenciaszervezések. Ilyen volt például a 21. European Wireless Conference, az IEEE HPSR 2015 konferencia, valamint a SPECOM 2016, az EUSIPCO 2016 és az ONDM 2017 konferenciák. Így összességében ebben a három évben is tudott tartalékot képezni a HTE, amire még nagy szükség lehet.

8. ábra A HTE titkárságvezetői, telephelyei és a Híradástechnika folyóirat főszerkesztői (1950–2024)

Természetesen tovább folyt a nagyrendezvények szervezése is, a HTE Infokom 2016 a jogelődje révén a 20. konferencia volt a sorban, de a Projektmenedzsment Fórum is a 20. évét köszönthette 2017-ben.

Váltás történt az Infocommunications Journal élén is, Szabó Csaba Attila leköszönt a főszerkesztői pozícióról és a helyét Vida Rolland vette át. Szabó Csaba folytatta a Híradástechnika különszámok főszerkesztését, tehát továbbra is aktív maradt.

Erre az időszakra esett a HTE Infokommunikációs Fogalomtár kidolgozásának a megkezdése is, melynek szerkesztését Szabó Csaba Attila vezetésével végezte 2016-tól egy szűkebb koordináló és egy bővebb „fogalomfaragó” csapat. Az infokommunikációs fogalmak egy-egy értelmezése nagyon fontos lenne az egész hazai szakma számára, erre tett kísérletet a HTE, amikor az NMHH támogatásával létrehozta a több mint ezer alapvető fogalom pontos, szakszerű meghatározását. A munkát érdemes lenne folytatni, mert a fogalomtár igazán csak állandó frissítéssel és a fogalomrendszer további bővítésével lenne hatékonyan használható a piaci szereplők számára is. A folytatásra jelenleg is történnek erőfeszítések.

Elindult egy másik kezdeményezés is, 2015-től az infokommunikáció nagyobb technikatörténeti dátumairól, majd a korabeli jelesebb feltalálók születésnapjáról szóló megemlékezések sorozata. Ez a munka két ötéves ciklust ölelt fel, mert az ötlet osztható dátumok szerint készültek a megemlékezések.

Így érkezett el a 2017-es tisztújító Közgyűlés, amikor ismét dr. Magyar Gábor lett a HTE elnöke, azonban a főtítkári poszton váltani kellett, erre a pozícióra dr. Bánkuti Erzsébetnek szavazott bizalmat a Közgyűlés. Ennek az időszaknak az egyik kiemelkedő kezdeményezése volt az oktatási portfólió kialakítása. A koncepció lényege az volt, hogy a HTE szakemberei szervezett, oktatási formában tudják átadni az ismereteiket olyan vállalati közösségeknek, akiknek fontos lenne az infokommunikáció területének a tematikus megismerése bevezető jelleggel, vagy akár specifikus területek mélyebb tanulmányozása céljából. Mivel egy ilyen oktatási munka elindítása jelentős szellemi befektetéssel jár, így a vezetés először az oktatási portfólió kidolgozását kezdte meg, aminek Mester Máté lett a vezetője. Az elképzelések szerint ez a munka egy idő után a HTE bevételeit is gyarapítani tudja.

Ebben az időszakban azzal is szembesült az Elnökség, hogy megcsappantak a Budapestre hozható nemzetközi konferenciák, a 2017-es évet így már nem tudta pozitív eredménnyel zárni a HTE. A kiadások további csökkentése viszont már veszélyeztette volna az Infocommunications Journal kiadását is, és könnyen egy negatív spirálba vihetné volna a HTE-t pénzügyileg. Nehéz döntést kellett meghozni, de az Elnökség úgy döntött, vállalni kell egy negatív mérlegű évet annak érdekében, hogy utána ismét növekedési pályára lehessen állítani a HTE-t. Ebben ismét az Ellenőrző Bizottság szigorú ajánlásai segítettek, bevezetésre került a kontrollingrendszer, a havi egyeztetés a pénzügyek állásáról, az Elnökségnek pedig egyre inkább el kellett fogadnia, hogy a nehe-

zedő gazdasági helyzetben az üléseken többet kell foglalkozni a pénzügyi stabilitás kérdésével, és meg kellett kezdeni a pénzügyek tervezési hátterének a korszerűsítését is. Ugyanakkor az Elnökség úgy döntött, hogy az Infocommunications Journal kiadását a nehéz pénzügyi helyzet ellenére is folytatni kell, a folyóirat ígéretes zászlóshajója a HTE-nek. Az új irodába költözéssel nehezebb helyzetbe kerültek a szakmai szervezetek rendezvényei is, mert már nem álltak rendelkezésre a Kossuth téri épület előadótermei, erre is megoldást kellett keresni.

Erre az időszakra esett az Infocommunications Journal újabb főszerkesztő-váltása; 2019-től Vida Rolland visszalépett főszerkesztő-helyettesé és Varga Pál lett a főszerkesztő.

2020 májusában lett volna az esedékes tisztújító közgyűlés, de ezt lehetetlenné tette a márciusban mindent megbénító pandémia. Ez extrém kihívást jelentett a regnáló vezetésnek is, de a szakosztályok tervei is napok alatt borultak fel. Egy rövid tetszhalott időszaktól eltekintve azonban a HTE – amennyire lehetett – hamar magára talált és állt át az online működésmódra. Megteremtette a lehetőségét, hogy a szakmai közösségek is gyorsan át tudjanak állni a képernyő rejteke mögül megtartott előadásokra, szakmai programokra. Még egy négynapos nemzetközi konferenciát, az IEEE IFIP NOMS 2020-at is sikerült virtuálisan megtartani.

Az elhalasztott tisztújításra így 2020. szeptember 8-án került sor, amikor már hibrid módon lehetett megtartani a Közgyűlést. A HTE elnöke dr. Vágújhelyi Ferenc, a főtítkári Maradi István lett. Nem volt egyszerű ebben a személyes jelenlétet mellőző világban egy új vezetéssel folytatni a munkát, de végül is sikerült. Az ősszel esedékes HTE Infokom 2020 konferenciát is online módon kényszerült megtartani a HTE, de gyors szervezéssel és a pénzügyi konstrukció teljes átalakításával ezt is sikeresen lebonyolította. Most utólag visszatekintve erre az időszakra, meglepően gyorsan sikerült a legtöbb szakmai közösségnek átszoknia a személyes összejövetel nélküli megbeszélésekre, előadásokra – és persze ezeket a megoldásokat most már a járványveszély megszűlése után is igényli a tagság.

A ciklus elején még jó ideig csak online módon lehetett megtartani az Elnökségi üléseket, de fokozatosan visszatért az élet a megszokott kerékvágásba. Ez az időszak azonban ismét bizonyította a HTE alkalmazkodóképességét, rugalmasságát.

Közben persze a pandémia ellenére is folyt az intenzív munka. Az új vezetés gyorsan kidolgozta a stratégiát, megfogalmazta a HTE küldetését és kitűzte a hároméves céljait. Megszületett a kétszintű tagság gondolata, amelynek a kidolgozásához hozzá is kezdett a vezetés. Erősítette a közösségi felületeken történő kommunikációt, amivel a fiatalokat is meg lehet szólítani. Sikerült további nemzetközi konferenciákat is Budapestre hozni, melyek már hibrid módon lettek megszervezve. Elindult egy teljesen új irányba is a HTE; a félnapos mini konferenciák megrendezésének az irányába. Először a magyarországi 3G-hálózatok jövőjéről, majd az 5G-privát-hálózatok és a Security Operation Centerekről szóló mini-

konferencia megrendezésére került sor. Intenzíven beindította a pályázatokon való indulást, ahol pénzügyi támogatásért lehet pályázni, ezek közül sikerült többet is elnyernie, ami szintén javította a pénzügyi mérleget. Sikeresen lépett a blokklánc-technológia szakmai támogatásában, de részt vesz az 5G- és a Mesterséges intelligencia koalíciók munkájában is. Egyre jobban sikerült a HTE Infokom konferenciáit is felfuttatni, ahol fontos kritérium a résztvevők száma, ebben már átlépte a 300 főt, ami azt mutatja, hogy a gondos programszervezés és a magas szintű szakmai előadások vonzzák az érdeklődőket, – ebben a HTE szinte egyeduralgó a piacon. Összességében nagy erőfeszítések árán sikerült a pandémia okozta pénzügyi veszteségek után emelkedő pályára állni.

9. ábra A HTE szakosztályai és területi csoportjai (2024)

<ul style="list-style-type: none"> • Információbiztonsági szakosztály - EIVOK • Kábeltelevíziós szakosztály • Közlekedés-hírközlési szakosztály • Média Klub • Mesterséges intelligencia szakosztály • Mikro- és Nanotechnológiai szakosztály • Projektmenedzsment szakosztály • Rádiótávközlési szakosztály • Számítástechnikai szakosztály • Távközlési szakosztály • Technikatörténeti szakosztály • Vételtechnikai szakosztály 	<p>Területi csoportok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eger • Győr • Szeged • Debrecen <p>Munkahelyi csoportok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Közszolgálati Egyetem
--	--

A legutóbbi, 2023-as választáson ismét dr. Vágújhelyi Ferenc lett az elnök, főtitkárként pedig dr. Kolláth Gábornak szavazott bizalmat a közgyűlés, és több pozícióban is erősödött a vezetés, így ezt a felfutó dinamikát az eddigi jelek szerint tovább tudja vinni a HTE. Folytatódtak a minikonferenciák, az IoT-rendszerek és legutóbb a kiberszabályozási minikonferencia megrendezésére került sor. A kitűzött célok elérésére pedig viszi tovább az előző három év megkezdett átalakítási folyamatát a két-szintű tagság, a szakmai közösségek támogatásának az átalakítása és a pénzügyi stabilitás megerősítésének teljes megvalósítása felé.

8. Összefoglalás

Ebben a történeti összefoglalóból a terjedelmi korlátok miatt nagyon sok minden hiányzik, hiszen már 2009-ben is 300 oldalt töltött meg a HTE történetéről szóló „A HTE 60 éve” könyv. Nem esett szó részletesen a szakmai közösségek folyamatos átalakulásáról, megújulásáról, az általuk megszervezett – évente mintegy 60-70 – szakmai előadásról, a különböző külső szervezettel kötött együttműködési szerződésekről és még sorolhatnánk a hiányokat. Mégis talán jól kirajzolódik a lényegi mondanivaló: a HTE 75 éves története során más-más kihívások sokaságával szembesült, de a tagság áldozatos munkájával és a jól megválasztott vezetőséggel minden akadályt képes volt legyőzni.

Hogy lesz-e a HTE-nek 100 éves születésnapja, az csak azon múlik, tudja-e az erényeit úgy tovább vinni, hogy a jövőben is legyőzze az akadályokat. Az a szak-

ma ugyanis, amit a HTE-ben tömörülő mérnökök, közgazdászok, jogászok és más területek szakemberei képviselnek és művelnek, egészen biztos, hogy a századik évfordulón is az alapját fogja képezni a gazdaságnak és mindennapi életünknek egyaránt.

Irodalom

A HTE 60 éve. Szerk.: Bartolits István, HTE 2009.
<https://www.hte.hu/tortenet?inheritRedirect=true>

A szerzőről

BARTOLITS ISTVÁN 1978-ban szerzett villamosmérnöki diplomát a BME Villamosmérnöki karán. 1980-ban híradástechnikai szakmérnöki diplomát, 1983-ban egyetemi doktori fokozatot szerzett ugyancsak a BME-n. Húsz éven keresztül a BHG Fejlesztési Intézet fejlesztőmérnöke, fejlesztési osztályvezetője, majd projektmenedzsere volt a távközlés területén. Emellett 1993–1999 között a hírközlésért felelős miniszter tanácsadó testületének, a Távközlési Mérnöki Minősítő Bizottságnak az alelnöke volt. 1998 óta dolgozik a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságnál, illetve jogelődeinél. Először elnökhelyettesi tanácsadó, majd osztályvezető volt, 2010 óta a Technológiaelemző Főosztály főosztályvezetője. A szabályozási munka támogatása mellett tevékenységi körébe tartozik az új technológiák, szolgáltatások megismerése, elemzése és az általuk felmerülő szabályozási kérdések azonosítása. Több nemzetközi szervezetben (ITU-T SG 13, Broadband Forum, BEREC, EU CNECT Expert Group 112) az NMHH, illetve Magyarország szakértő képviselője. Oktatási tevékenységet a BME Villamosmérnöki karán infokommunikációs szabályozás témában és a Pécsi Tudományegyetem Állam és Jogtudományi Karának posztgraduális infokommunikációs szakjogász képzésén vezetéseket és vezeték nélküli hírközlés témában folytat. 2006 óta a BME címzetes egyetemi docense. A HTE-nek 1978 óta tagja, 1990 óta vesz részt különböző pozíciókban a HTE vezetésében, 2011–2017 között a HTE főtitkára volt. Jelenleg az Etikai Bizottság elnöke. A Híradástechnika folyóiratnak 1990-től 2011-ig volt szerkesztőbizottsági tagja. A HTE MediaNet és HTE Infokom konferenciák szervezésében programbizottsági tagként, szekcióvezetőként és előadóként is rendszeresen részt vett. Emellett számos publikáció, tanulmány, előadás szerzője és több szakkönyv társszerzője. Az új technológiák mellett hobbiként a távközléstörténettel is foglalkozik, írásai a HTE honlapján jelennek meg. A HTE 60 éve könyv főszerkesztőjeként behatóan foglalkozott az Egyesület történetével is.